

KONVENCIJA BROJ 148

O ZAŠTITI RADNIKA OD PROFESIONALNIH RIZIKA U RADNOJ SREDINI PROUZROKOVANIH ZAGAĐENJEM VAZDUHA, BUKOM I VIBRACIJOM, 1977. god.

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada koju je u Ženevi sazvaio Administrativni savjet Međunarodnog ureda rada sastala se 01. juna 1977. godine na svom 63. zasjedanju i;

upoznavši se s postojećim konvencijama i preporukama koje su već donešene i koje se odnose na ovu materiju, posebno s Preporukom o zaštiti zdravlja radnika iz 1953. godine i s Preporukom o službama medicine rada iz 1959. godine, s Konvencijom i Preporukom o zaštiti mašina iz 1963., s Konvencijom o materijalnim naknadama u slučaju povreda na radnom mjestu i profesionalnih bolesti iz 1964., s Konvencijom i Preporukom o higijeni (trgovine i kancelarije) iz 1964., s Konvencijom i Preporukom o benzolu iz 1971., i s Konvencijom i Preporukom o raku izazvanom obavljanjem profesije, iz 1974. godine;

budući da je usvojila izvjesne prijedloge koji se odnose na radnu sredinu kao što su: atmosfersko zagađenje, buka i vibracija, pitanje koje predstavlja četvrtu tačku dnevnog reda zasjedanja, i

budući da je odlučila da ti prijedlozi dobiju formu Međunarodne konvencije usvaja dana 20. juna 1977. godine sljedeću konvenciju, koja će biti nazvana Konvencija o radnoj sredini (zagađenje vazduha, buka i vibracija), 1977. godine.

DIO I

OBLAST PRIMJENE I DEFINICIJE

Član 1.

1. Ova konvencija se primjenjuje na sve grane privredne djelatnosti.
2. Država članica koja ratifikuje ovu konvenciju može, poslije konsultacija sa zainteresovanim reprezentativnim organizacijama poslodavaca i radnika, ako one postoje, izuzeti od primjene ove konvencije posebne grane privređivanja, ako njena primjena prouzrokuje probleme većeg obima.
3. Svaka država članica koja ratifikuje ovu konvenciju treba da navede, u prvom izvještaju o njoj primjeni koji je dužna da podnese prema članu 22. Ustava MOR-a one privredne grane koje su izuzete shodno paragrafu 2. ovog člana, uz odgovarajuću argumentaciju, a u sljedećim izvještajima da iznese podatke o stanju zakonodavstva i prakse koji se odnose na pomenute kategorije, navodeći pri tom u kojoj će mjeri biti primijenjena ili predložena primjena ove konvencije u odnosu na pomenute privredne grane.

Član 2.

1. Svaka država članica poslije konsultovanja s reprezentativnim organizacijama poslodavaca i radnika, ako one postoje, može odvojeno prihvatiti obaveze koje su predviđene ovom konvencijom u vezi sa:

- a) zagađenjem vazduha;
- b) bukom;
- c) vibracijama.

2. Država članica koja ne prihvata obaveze predviđene ovom konvencijom za jednu ili više kategorija rizika, navešće to u svom ratifikacionom instrumentu i daće obrazloženje u prvom izvještaju o primjeni Konvencije koji je dužna da podnese prema članu 22. Ustava MOR-a, a u naknadnim izvještajima iznijee stanje svog zakonodavstva i prakse u pogledu kategorija rizika koje su predmet isključenja, navodeći pri tom u kojoj je mjeri ova konvencija primijenjena ili predložena njena primjena u odnosu na svaku kategoriju rizika.

3. Svaka država članica koja prilikom ratifikacije nije prihvatila obaveze predviđene ovom konvencijom za sve kategorije rizika dužna je da naknadno, kada bude smatrala da okolnosti to dozvoljavaju, obavijesti generalnog direktora Međunarodnog ureda rada da prihvata obaveze predviđene ovom konvencijom za jednu ili više kategorija koje su prethodno bile izuzete.

Član 3.

U smislu ove konvencije:

a) izraz „zagađenje vazduha“ odnosi se na vazduh koji je kontaminiran materijama štetnim za zdravlje ili opasnim na drugi način, bez obzira na njihovo agregatno stanje;

b) izraz „buka“ odnosi se na svaki zvuk koji bi mogao izazvati gubitak sluha ili koji šteti zdravlju ili je opasan na drugi način;

c) izraz „vibracije“ odnosi se na one vibracije koje se prenose na ljudsko tijelo putem čvrstih struktura i koje su štetne za zdravlje ili opasne na drugi način.

DIO II

OPĆE ODREDBE

Član 4.

1. Nacionalnim zakonodavstvom treba da se propiše da će u odgovarajućim slučajevima biti preduzete mjere u samoj radnoj sredini kako bi se spriječili i ograničili profesionalni rizici usljed zagađenja vazduha, buke i vibracija i radnici zaštitili od ovih rizika.

2. Odredbe o načinu primjene propisanih mjera mogu se usvojiti kao tehničke norme, zbirke praktičnih uputstava ili na drugi odgovarajući način.

Član 5.

1. Primjenjujući odredbe ove konvencije, nadležni organ je dužan da djeluje u saradnji sa najrepresantativnijim zainteresovanim organizacijama poslodavaca i radnika.

2. Predstavnici poslodavaca i radnika biće uključeni u razradu odredaba i mjera koje budu propisane shodno članu 4.

3. Između poslodavaca i radnika treba da se uspostavi što tješnja saradnja na svim nivoima, radi primjene mjera propisanih na osnovu ove konvencije.

4. Predstavicima poslodavaca i radnika odnosnog preduzeća biće omogućeno da prate inspektore prilikom kontrole primjene mjera koje su propisane shodno ovoj konvenciji osim ako inspektori ne budu smatrali da to može ometati efikasnost kontrole.

Član 6.

1. Poslodavci su dužni da primjenjuju propisane mjere.

2. Kad god dva ili više poslodavaca istovremeno preduzimaju aktivnosti na istom radnom mjestu, njihova je dužnost da sarađuju na primjeni propisanih mjera, pri čemu se ne umanjuje odgovornost pojedinih poslodavaca za zdravlje i bezbjednost radnika koje zapošljavaju. Nadležni organi će u odgovarajućim slučajevima propisati na koji način će se ostvarivati ova saradnja.

Član 7.

1. Radnici su dužni da poštuju propise o bezbjednosti koji se odnose na sprječavanje profesionalnih rizika usljed zagađenja vazduha, buke ili vibracija na radnim mjestima i zaštitu od tih rizika.

2. Radnici ili njihovi predstavnici imaju pravo da podnesu prijedloge, dobijaju obavještenja i potrebnu obuku i da se obraćaju odgovarajućem organu da bi obezbijedili zaštitu od profesionalnih rizika usljed zagađenja vazduha, buke ili vibracija u radnoj sredini.

DIO III

PREVENTIVNE I ZAŠTITNE MJERE

Član 8.

1. Nadležni organ je dužan da utvrdi kriterijume koji će omogućiti da se definišu rizici izlaganja zagađenju vazduha, buci ili vibracijama na radnom mjestu i da polazeći od tih kriterijuma, odredi granice tog izlaganja.

2. Prilikom razrade kriterijuma i određivanja granica izlaganja, nadležni organ je dužan da vodi računa o mišljenju stručnih lica koja imaju najreprezentativnije zainteresovane organizacije poslodavaca i radnika.

3. Kriterijumi i granice izlaganja moraju se utvrđivati, upotpunjavati i revidirati u redovnim vremenskim razmacima, u svjetlu novih saznanja i podataka, kako domaćih tako i međunarodnih, vodeći računa, koliko je to moguće, o svakom povećanju profesionalnih rizika do kojih dolazi zbog izlaganja većem broju škodljivih faktora na radnom mjestu.

Član 9.

Na radnom mjestu treba, koliko je moguće, da bude otklonjen svaki rizik usljed zagađenosti vazduha, buke i vibracija:

a) tehničkim mjerama koje se primjenjuju na nova postrojenja i na nove postupke prilikom projektovanja ili postavljanja, ili tehničkim dodatnim sredstvima koja se stavljaju na postojeća postrojenja ili se koriste u postupcima, a kada to nije moguće,

b) dopunskim mjerama u organizaciji rada.

Član 10.

Ako se mjerama donijetim na osnovu člana 9. ne postiže smanjenje zagađenosti vazduha, buke i vibracija na radnom mjestu do granica utvrđenih shodno članu 8. poslodavac je dužan da obezbijedi i održava odgovarajuću individualnu zaštitnu opremu. Poslodavac ne može tražiti od radnika da radi bez individualne zaštitne opreme predviđene ovim članom.

Član 11.

1. Zdravstveno stanje radnika koji su izloženi ili mogu biti izloženi profesionalnim rizicima usljed zagađivanja vazduha, buke ili vibracija na radnom mjestu treba da se kontroliše u odgovarajućim vremenskim razmacima, u uslovima i na način koji utvrđuje nadležni organ. Kontrola se sastoji od ljekarskog pregleda koji se obavlja prije zaposlenja i periodičnih pregleda, pod uslovima koje određuje nadležni organ.

2. Kontrola predviđena u paragrafu 1. ovog člana treba da bude besplatna za radnika.

3. Kada se radniku, na mjestu koje je izloženo zagađenosti vazduha, buci i vibracijama, ne preporučuje duži rad iz zdravstvenih razloga, moraju se preduzeti sve mjere, u skladu sa domaćom praksom i uslovima, da se on premjesti na neko drugo prikladno mjesto ili da mu se obezbijedi isti dohodatak u vidu primanja fondova socijalnog osiguranja ili na neki drugi način.

4. Mjere donijete radi sprovođenja ove konvencije ne smiju se nepovoljno odraziti na prava radnika utvrđena zakonskim propisima o socijalnoj sigurnosti ili socijalnom osiguranju.

Član 12.

Nadležni organ mora biti obaviješten o korištenju postupaka, mašina i opreme, a koje podrazumijeva izlaganje radnika profesionalnim rizicima usljed zagađenja vazduha, buke ili vibracija na radnom mjestu, i on će, u zavisnosti od slučaja, odobriti takvo korištenje pod propisanim uslovima ili će ga zabraniti.

Član 13.

Sva zainteresovana lica:

a) treba, na odgovarajući prikladan način da budu obaviještena o profesionalnim rizicima do kojih može doći na radnom mjestu usljed zagađenja vazduha, buke ili vibracija;

b) treba da dobiju odgovarajuća uputstva o raspoloživim sredstvima za sprječavanje, ograničavanje i za zaštitu od ovih rizika.

Član 14.

Imajući u vidu nacionalne uslove i mogućnosti, preduzimaće se mjere radi podsticanja istraživanja u oblasti sprječavanja i ograničavanja rizika usljed zagađivanja vazduha, buke ili vibracija u radnim sredinama.

DIO IV

MJERE ZA OBEZBJEĐENJA PRIMJENA

Član 15.

Na način i pod uslovima koje odredi nadležni organ, poslodavac je dužan da imenuje nadležno lice, ili da se koristi nadležnim spoljnim službama, ili službom koja opslužuje više preduzeća, koji će se baviti sprječavanjem ili ograničavanjem zagađenja vazduha, buke ili vibracija na radnom mjestu.

Član 16.

Svaka država članica dužna je da:

a) putem zakonodavstva ili na drugi način, u skladu sa domaćom praksom i uslovima, preduzme neophodne mjere, uključujući i odgovarajuće sankcije, radi sprovođenja odredaba ove konvencije;

b) obezbijedi odgovarajuće inspeksijske službe radi nadzora nad primjenom odredaba ove konvencije ili da utvrdi da se stvarno vrši odgovarajuća inspekcija.

DIO V

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 17.

Formalne ratifikacije ove konvencije biće dostavljene generalnom direktoru Međunarodnog ureda rada koji će ih registrovati.

Član 18.

1. Ova konvencija obavezuje samo države članice Međunarodne organizacije rada čiju je ratifikaciju registrovao generalni direktor.

2. Konvencija stupa na snagu dvanaest mjeseci nakon što generalni direktor registruje ratifikacije dvije države članice.

3. Nakon toga, ova konvencija stupa na snagu, za svaku državu članicu, dvanaest mjeseci od dana registracije njene ratifikacije.

Član 19.

1. Svaka država članica koja ratifikuje ovu konvenciju može je otkazati, u cjelini ili jednu ili više kategorija rizika navedenih u članu 2., po isteku desetogodišnjeg perioda od njenog prvobitnog stupanja na snagu, aktom koji se dostavlja generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada koji ga registruje. Otkaz stupa na snagu po isteku godinu dana od registracije akta o otkazivanju.

2. Za državu članicu koja je ratifikovala ovu konvenciju i koja u roku od godinu dana po isteku desetogodišnjeg perioda pomenutog u prethodnom paragrafu ne koristi pravo otkaza predviđeno ovim članom, ova konvencija je obavezna za jedan desetogodišnji period, a poslije toga moći će da se otkáže po isteku svakog desetogodišnjeg perioda, pod uslovima predviđenim u ovom članu.

Član 20.

1. Generalni direktor Međunarodne organizacije rada obavijestiće sve države članice Međunarodne organizacije rada o registraciji svih ratifikacija i otkazivanja koje su mu dostavile države članice Organizacije.

2. Obavještavajući države članice Organizacije o registraciji posljednje ratifikacije potrebne da bi konvencija stupila na snagu, generalni direktor skreneće pažnju svim državama članicama Organizacije na datum stupanja na snagu ove konvencije.

Član 21.

Generalni direktor Međunarodnog ureda rada saopštava generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, u cilju registrovanja u skladu sa članom 102. Povelje Ujedinjenih nacija, sve podatke o svim ratifikacijama i otkazima koje je registrovao u skladu sa prethodnim članovima.

Član 22.

Kad god to smatra nužnim, Administrativni savjet Međunarodnog ureda rada podnosi Generalnoj konferenciji izvještaj o primjeni ove konvencije i razmatra da li je potrebno na dnevni red konferencije staviti pitanja njene potpune ili djelimične revizije.

Član 23.

1. U slučaju da Konferencija usvoji novu konvenciju kojom se ova konvencija potpuno ili djelimično revidira i ako novom konvencijom nije drukčije predviđeno:

a) ratifikacija od strane jedne države članice nove konvencije kojom se vrši revizija, samim tim, bez obzira na navedeni čl. 19. povlači trenutni otkaz ove konvencije, pod uslovom da je nova konvencija kojom se vrši revizija stupila na snagu;

b) onog dana kada nova konvencija kojom se vrši revizija stupa na snagu, ova konvencija prestaje da bude otvorena državama članicama za ratifikaciju.

2. Ova konvencija će u svakom slučaju ostati na snazi u svom sadašnjem obliku i sadržaju za one države članice koje su je ratifikovale, a nisu ratifikovale konvenciju kojom se vrši revizija.

Član 24.

Tekstovi ove konvencije na francuskom i engleskom jeziku su jednako punovažni.

Primjedba:

Preporuke: R 097 Preporuka o zaštiti zdravlja radnika na radnom mjestu, 1953. god.

Preporuke: R 112 Preporuka o službi medicine rada u preduzećima, 1959. god.

Konvencije: C 115 Konvencija o zaštiti od radijacije, 1960. god.

Preporuke: R 114 Preporuka o zaštiti od radijacije, 1960. god.

Konvencije: C 119 Konvencija o zaštiti mašina, 1963. god.

Preporuke: R 118 Preporuka o zaštiti mašina, 1963. god.

Konvencije: C 121 Konvencija o materijalnim naknadama u slučaju povreda na radnom mjestu i profesionalnih bolesti, 1964. god.

Konvencije: C 120 Konvencija o higijeni u trgovinama i uredima, 1964. god.

Preporuke: R 120 Preporuka o higijeni u trgovinama i uredima, 1964. god.

Konvencije: C 136 Konvencija o zaštiti od opasnosti trovanja benzolom, 1971. god.

Preporuke: R 144 Preporuka o zaštiti od opasnosti trovanja benzolom, 1971. god.

Konvencije: C 139 Konvencija o raku izazvanom obavljanjem profesije, 1974. god.

Preporuke: R 147 Preporuka o raku izazvanom obavljanjem profesije, 1974. god.

Ustav: Član 22. Ustava Međunarodne organizacije rada